

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av gymnasieskolors åtgärder vid
fusk gällande Nordenbergs gymnasium i Olofströms
kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Nordenbergs gymnasium i Olofströms kommun avseende kvaliteten i skolenhetens åtgärder vid fusk. Granskningens syfte är att granska kvaliteten i gymnasieskolors arbete med och beredskap för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av måluppfyllelse och kunskaper.

Följande frågeställningar ingår i granskningen:

- 1. I vilken utsträckning leder och samordnar rektorn skolans arbete för att lärarna ska ha förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?**
- 2. I vilken utsträckning har lärarna beredskap och arbetssätt för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?**

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Kvalitetskriterierna finns i bilaga 1.

Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, i flera delar men utvecklingsområden finns eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att verksamheten uppfyller kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen. I bilaga 3 finns granskningens författningsstöd. I denna granskning använder Skolinspektionen begreppet "vilseledande" som synonym till begreppet "fusk".

Beslut

Rektorns ledning och samordning av arbetet för att lärarna ska ha förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper

Nordenbergs gymnasium uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området i följande utsträckning:

Skolinspektionen gör en samlad bedömning att rektorns ledning och samordning av arbetet med åtgärder vid fusk **i hög utsträckning** ger lärarna förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper.

Lärarnas beredskap och arbetssätt för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper

Nordenbergs gymnasium uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området i följande utsträckning:

Skolinspektionen gör en samlad bedömning att lärarnas arbete med åtgärder vid fusk **i hög utsträckning** ger dem beredskap för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper.

Utifrån Skolinspektionens kvalitetskriterier har utredningen visat att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Skolinspektionens bedömningar

Rektorns ledning och samordning

Lärarnas förutsättningar för att motverka och upptäcka vilseledande

Här har Skolinspektionen granskat rektorns arbete med att ge lärarna förutsättningar att arbeta för att utveckla sin bedömningspraktik samt deras möjligheter att samverka för att stärka beredskapen mot vilseledande. Skolinspektionen har även granskat rektorns erbjudan till lärarna om kompetensutveckling gällande vilseledande.

Lärarnas förutsättningar att arbeta med sin bedömningspraktik för att motverka vilseledande

Granskningen visar att rektorn möjliggör för lärarna att arbeta med bedömning och betygssättning på ett sätt som stärker beredskapen att motverka och upptäcka vilseledande.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna har tid att arbeta med att utveckla sin bedömningspraktik och att de inom ramen för detta även inkluderar frågor som handlar om att motverka och upptäcka fusk vid bedömningssituationer. Rektorn uppger i intervju att vid skolans studiedagar brukar rektorn avsätta halvdagar för lärarnas eget arbete och planering och enligt rektorn kan lärarna då bland annat ägna sig åt att utveckla sitt arbete mot fusk. Intervjuade lärare bekräftar rektorns utsaga att det under studiedagar finns tid till detta, dessutom finns det tid under den individuella planeringstiden generellt. Enligt lärarna finns det sammantaget tillräckligt med tid till detta.

Lärarnas förutsättningar att samverka för att stärka beredskapen mot vilseledande

Granskningen visar att rektorn verkar för att lärarna ska ha goda förutsättningar att samverka i syfte att motverka och upptäcka vilseledande.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna har tid och forum för att regelbundet samverka på ett sätt som stärker deras beredskap och utvecklar deras samsyn gällande fusk och otillåten AI-användning. Lärare uppger i intervju att de bland annat samverkar om dessa frågor under återkommande ämnes- och arbetslagsmöten samt under studiedagar. Enligt några lärare diskuterar de frågor kopplat till AI-användning i undervisningen relativt ofta samt att de under

arbetsplatsträffar berör sådana frågor. Lärare berättar att den kollegiala samverkan är viktig för att kunna stoppa fusk och det gäller då samverkan kring både allmänna och mer ämnesspecifika metoder. Enligt rektorn har lärarna under föregående läsår även arbetat tillsammans i flera workshops som handlat om AI-användning i skolan.

Rektorns erbjudan till lärarna om kompetensutveckling gällande vilseledande

Granskningen visar att rektorn skaffar sig kännedom om vilka behov lärarna har av kompetensutveckling gällande frågan om vilseledande vid bedömningssituationer och erbjuder vid behov sådan kompetensutveckling.

Av granskningen framgår att rektorn regelbundet tar reda på vilka behov som finns hos lärarna. Rektorn ger i intervju exempel på detta. Bland annat deltar rektorn återkommande på lärarnas ämnes- och programlagsträffar. Dessutom brukar rektorn ta reda på eventuella kompetensutvecklingsbehov vid medarbetarsamtal med lärarna och i samband med samtal som rektorn har med elever på skolenheten. Enligt rektorn behöver alla lärare ständigt uppdatera sig på nyheter eftersom den tekniska utvecklingen går så fort.

Vidare framgår det av granskningen att rektorn erbjuder lärarna möjlighet till kompetensutveckling gällande fusk och AI-användning. Rektorn berättar att lärarna har genomgått flera utbildningar samt vid varje studiedag deltagit i en föreläsning och en workshop om AI. Enligt rektorn finns det ett tydligt kollegialt lärande i frågor om fusk och AI-användning på skolan. Rektorn tillägger även att lärare som behöver kan få mer riktade insatser samt att nyutbildade lärare får en mentor. Enligt rektorn har kompetensutvecklingen lett till att de flesta lärare nu är mer positivt inställda till användning av AI-verktyg än tidigare. Lärarna uppger att skolledningen ständigt arbetar för att stärka lärarnas beredskap gällande AI, exempelvis har skolan en IKT-pedagog som stöttar lärarna. Lärarna har också tillgång till ett IKT-classroom där de kan dela sina erfarenheter av fusk och plagiat och på så sätt tipsa varandra hur de kan arbeta för att motverka vilseledande. För att kunna ge bästa möjliga stöd till mindre erfarna lärare brukar skolledningen enligt rektorn försöka "sprida ut" dem i de olika arbets- och ämneslagen samt utse erfarna lärare till mentorer. Rektorn berättar också att skolans förstelärare har ett uppdrag att stötta utvecklingen av lärarnas undervisningspraktik och inom ramen för det kommer även arbetet med att förebygga och motverka fusk in. I dokumentation från huvudmannen som Skolinspektionen tagit del av anger rektorn att skolans kompetenshöjande insatser om AI har lett till att lärarna nu har fler strategier för att kunna upptäcka fusk och plagiat.

Samordnad information på skolan

Här har Skolinspektionen granskat rektorns arbete med att samordna information om betyg, rättigheter och skyldigheter på skolan och som inkluderar frågor om vilseledande. Skolinspektionen har även granskat rektorns arbete för att lärarna ska utgå från gemensamma förhållningssätt och att lärarna ska informera eleverna på skolan om vad som är tillåtet och inte i anslutning till bedömningstillfällen.

Rektorns arbete med att samordna information om vilseledande på skolan

Granskningen visar att det finns information som innefattar skolenhetens förhållningssätt och rutiner för att hantera fusk. Informationen är samordnad, enhetlig och väl avvägd.

Av granskningen framgår att rektorn ser till det finns samordnad och enhetlig information om elevers rättigheter och skyldigheter som också inkluderar vad som gäller avseende fusk. Rektorn uppger att personalen utifrån rektorns direktiv tillsammans på skolan har tagit fram en riktlinje för att skapa en samsyn kring vad som är fusk och hur det ska förebyggas samt en policy för att tydliggöra för eleverna hur de får och inte får använda AI-verktyg i skolarbetet. Skolenhetens riktlinje och policy avseende fusk och AI-användning finns sammanställda i dokument som är tillgänglig för såväl lärare som elever. I dessa dokument, som Skolinspektionen tagit del av, framgår bland annat konsekvenser av fusk och hur eleverna kan använda AI och vad de inte får använda AI till samt vad som sker om en elev bryter mot skolans AI-policy. Av intervjuer med lärare och med rektorn samt av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av framgår också att rektorn har tydliggjort att alla elever i början av varje termin ska få en genomgång av det som tas upp i omnämnd riktlinje respektive policy. Det framgår även av intervjuer med rektor, lärare och elever att lärarna återkommande påminner om vad som gäller vid vilseledande. Detta sker bland annat inför bedömningssituationer och när lärarna introducerar nya arbetsområden. Varken intervjuade lärare eller elever anser att sådan information tar för mycket tid. Elever uppger att informationen de får är tydlig samt att det är samma information som återkommer.

Rektorns arbete för att lärarna ska utgå från gemensamma förhållningssätt

Granskningen visar att rektorn verkar för att lärarna konsekvent tillämpar gemensamma förhållningssätt gällande vilseledande och användning av generativ AI.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att det finns en samsyn och att lärarna utgår från gemensamma förhållningssätt för att förebygga och hantera

fusk. Av intervjuer med lärare och med rektorn samt av insänd dokumentation framgår att rektorn har tillsatt en AI-grupp som bland annat har arbetat fram regler för hur och när det går att använda sig av AI samt vad som gäller vid fusk. Lärare uppger att rektorn vill att det ska finnas en samsyn på skolan men att individuella skillnader i undervisningen är okej. Enligt lärarna så är det respektive lärare med utgångspunkt i riktlinjer och policy som bestämmer hur eleverna kan använda AI i det enskilda klassrummet.

Rektorns arbete för att lärarna ska informera eleverna om vad som gäller vid vilseledande

Granskningen visar att rektorn verkar för att lärarna bedriver ett aktivt arbete för att göra informationen om vad som gäller vid vilseledande känd bland eleverna.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna informerar eleverna om betyg, rättigheter och skyldigheter gällande fusk och användning av AI-verktyg. Enligt rektorn och lärarna får alla elever vid varje läsårsstart information om vad som anses vara fusk, hur det ska undvikas och vilka konsekvenser fusk får. Det framgår vidare av intervjuer med lärare och elever att lärarna repeterar informationen när nya områden eller arbetsuppgifter introduceras samt inför bedömningstillfällen. Det framgår också av intervjuer med lärare samt av dokumentation att rektorn framhåller vikten av att varje pedagog tydliggör vad som gäller i dennes ämne eftersom vad som räknas som fusk och plagiat kan skilja sig från ämne till ämne.

Organisation och stöd i situationer när elever vilseleder

Här har Skolinspektionen granskat rektorns arbete för att det ska finnas gemensamma arbetssätt på skolenheten för att hantera vilseledande samt för att de gemensamma arbetssätten ska vara kända bland lärarna.
--

Rektorns arbete för att det ska finnas gemensamma arbetssätt för att hantera vilseledande

Granskningen visar att rektorn verkar för att det ska finnas gemensamma arbetssätt för hur situationer där en eller fler elever fuskar ska hanteras och ger ett aktivt stöd i sådana situationer.

Av granskningen framgår att rektorn har sett till att det finns tydliga riktlinjer för vad som ska anses vara fusk, hur det ska förebyggas samt vilka åtgärder som ska vidtas i de fall en eller flera elever fuskat. Det framgår av intervjuer lärare och med rektorn samt av insänd dokumentation att skolan har tydliga definitioner av fusk. Det finns därtill även definierat vad som ska anses vara lindrigt respektive allvarligt fusk. Vilka konsekvenser fusket får avgör ansvarig lärare utifrån

bedömning hur pass allvarligt fuskets är. Enligt rektorn ska varje lärare göra en bedömning med stöd av skolans gemensamma arbetssätt och policy, men de kan alltid överlägga med rektorn samt med sina kollegor. Lärarna kan även få teknisk support av IKT-pedagogen för att exempelvis kunna avgöra när och hur en text har skapats genom att kontrollera historiken i ett dokument.

Det framgår vidare av granskningen att rektorn ser till att både lärare och elever vid behov får stöd i arbetet som syftar till att motverka vilseledande. Av intervju med rektorn framgår att det alltid är rektor som genomför samtal med elev och i förekommande fall elevens vårdnadshavare i samband med de fall av vilseledande som skolan definierat som allvarligt. Det framgår av skolenhetens riktlinjer att de åtgärder som skolan ska vidta när lärare upptäcker vilseledande alltid ska tolkas utifrån elevens lärande, mående och situation. Rektorn berättar att det stöd som en elev kan få vid vilseledande är väldigt individuellt. Vilken typ av stöd som kan bli aktuellt beror på vad det handlar om för typ av fusk, om det hänt vid tidigare tillfällen och av vilken anledningen som eleven har fuskat.

Rektorns arbete för att de gemensamma arbetssätten ska vara kända bland lärarna

Granskningen visar att rektorn verkar för att de gemensamma arbetssätten är kända bland lärarna.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna känner till rutinerna för hur situationer där elever vilseleder ska hanteras. Rektorn beskriver i insänd dokumentation att skolan vid varje läsårsstart avsätter tid för att samtliga pedagoger ska kunna sätta sig in i skolans rutiner. Enligt lärarna är de gemensamma arbetssätten väl förankrade hos lärarna. Lärare uppger att dokument med arbetssätt, rutiner, riktlinjer och policys är tillgängliga för alla, att de ofta diskuteras under gemensam konferenstid samt att det även är enkelt att vid behov ta upp frågor samt diskutera med skolledningen.

Lärarnas beredskap och arbetssätt

Utformning och uppföljning av bedömningssituationer och betygsunderlag

Här har Skolinspektionen granskat lärarnas arbete med att utforma bedömningssituationer för att motverka vilseledande samt lärarnas arbete för att utveckla sina bedömningssituationer.

Lärarnas arbete med att utforma bedömningssituationer för att motverka vilseledande

Granskningen visar att lärarna arbetar medvetet med att utforma bedömningssituationer och betygsunderlag och att de i detta arbete gör avvägningar för att minska risken för fusk.

Av granskningen framgår att lärarna arbetar för att kontrollera bedömningssituationer inklusive gymnasiearbetet, så att de bedömningsunderlag de inhämtar är tillförlitliga. Det framgår av intervjuer med lärare att de endast använder sådant underlag för betygsättning som de kan vara säkra på att eleverna har åstadkommit på egen hand. Eleverna skriver sina prov i en låst digital plattform och övriga bedömningsunderlag kan exempelvis vara muntliga presentationer eller andra uppgifter som eleverna gör under lektionstid. Lärarna uppger att de inte längre bedömer något som eleverna har gjort utanför lektionstid. Några lärare som främst undervisar på yrkesprogram berättar att de på olika sätt säkerställer att det är elevernas kunskap de bedömer. En lärare brukar skapa uppgifter som kopplar till elevernas APL och en lärare brukar konstruera frågor som kräver att eleverna utvecklar och beskriver sina egna tankar. Lärarna uppger att de arbetar relationellt med eleverna, vilket bidrar till att motverka vilseledande. Av intervjuer med rektor och lärare framgår även att skolan har en föreläsare som stödjer lärarna i att fusksäkra olika bedömningsuppgifter.

Granskningen visar att lärarna har gemensamma arbetssätt för att motverka och upptäcka fusk i samband med gymnasiearbetet. Lärarna berättar att de lägger mycket tid i början av processen på att informera eleverna om värdet av att producera ett eget material. Lärarna påminner också eleverna om vilka konsekvenserna blir vid fusk och otillåten AI-användning. Enligt rektorn så arbetar lärarna mycket med att stärka elevernas förmåga att skriva frågeställning, syfte och metod. Lärarna lägger också enligt rektorn ned ett gediget arbete på att handleda och stötta elevernas i deras process med gymnasiearbetet. Lärare uppger att de är noga med att följa arbetsprocessen för att se elevernas progression eftersom eleverna inte kan skriva hela gymnasiearbetet i en låst provplattform. Handledarna går därför igenom det eleverna har skrivit samt kontrollerar att eleverna kan resonera kring sina texter. Enligt lärarna får eleverna, i enlighet med skolans rutiner, schemalagda träffar med sina handledare och vid slutet av terminen kan genomföra fler träffar om eleven behöver mer tid.

Det framgår vidare av granskningen att lärarna på ett tydligt sätt informerar eleverna om skolans normer och regler vad gäller fusk och hur reglerna är en grund för skolarbetet. Intervjuade elever från yrkesprogrammet uppger att de anser det vara väldigt tydligt var gränsen går mellan vad som är tillåtet och inte tillåtet när det gäller användning av AI. Det är exempelvis okej att använda AI-

verktyg för att göra en snygg logga till ett UF-företag men att plagiera eller använda AI-verktyg för att generera en hel text räknas som fusk. Eleverna säger också att lärarna brukar varna för att AI inte alltid ger rätt svar och betona vikten av att äga sina kunskaper, framför allt inför yrkeslivet. Intervjuade elever från ett studieförberedande program uppger att de anser det vara rätt tydligt vad som är tillåtet och vad som är fusk. Eleverna säger också att lärarna pratar med dem om vikten att lära sig själv men att lärarna inte jätteofta pratar om risker med AI. Lärare berättar att de vill att eleverna ska förstå och värdesätta att det är själva kunskapen som är det viktigaste. Någon lärare säger att de förklarar och försöker motivera eleverna att inse vilken nytta de har av att lära sig på riktigt. Eleverna måste visa vad de kan och de uppmuntras att tänka själva, enligt en lärare. Lärarna uppger att de tydliggör för eleverna att AI kan vara bra att använda som inspiration men att AI inte kan tänka åt dem. Lärarna betonar att det är viktigt att eleverna förstår att de inte kommer lära sig att utveckla resonemang om de låter AI göra olika analyser åt dem. Enligt en lärare säger de till eleverna att de alltid ska be AI om källhänvisningar, så att eleverna sedan själva kan gå till källan och kontrollera.

Lärarnas arbete för att utveckla sin bedömningspraktik

Granskningen visar att lärarna följer upp bedömningssituationer och betygsgrundade underlag för att utveckla sin bedömningspraktik och tar i detta arbete hänsyn till de risker som finns i syfte att motverka vilseledande. Lärarna arbetar även kontinuerligt för att hålla sig uppdaterade med teknikutvecklingen.

Det framgår av granskningen att lärarna på olika sätt utvärderar ändamålsenligheten i examinerande uppgifter samt av genomförandet av olika examinationer, bland annat i syfte att komma fram till hur de ska minimera risken för fusk. Av intervju med rektorn framgår att lärarna vid två formella tillfällen per läsår utvärderar skoluppgifter och bedömningsunderlag för att identifiera både styrkor och utvecklingsområden. Vidare uppger rektorn att lärarna även vid andra tillfällen samverkar för att kunna utveckla sitt arbete, bland annat diskuterar de i ämneslagen kring olika upplägg och metoder i syfte att minska risken för fusk. Intervjuade lärare bekräftar rektorns utsaga om att de i ämnes- och arbetslag diskuterar dessa frågor. Enligt lärarna har de blivit tvungna att omvärdera och omstrukturera elevernas olika arbetsuppgifter. De kan inte längre göra som de gjort tidigare när det kommer till exempelvis bedömningsgrundande arbetsuppgifter. Enligt lärarna är det hela tiden en process för att ta fram nya metoder och de behöver ge eleverna uppgifter som är utformade så att de ska visa elevernas kunskaper. Enligt rektorn så handlar en omvärdering om att de inte längre använder hemarbeten som betygsgrundande bedömningsunderlag.

Vidare framgår det att lärarna på olika sätt arbetar för att kunna hålla sig uppdaterade med teknikutvecklingen. Enligt lärarna är alla intresserade av att

vara uppdaterade inom den senaste tekniken och i det arbetet är den kollegiala samverkan viktig. Lärarna berättar att de går igenom och diskuterar tillsammans när de upptäcker något avvikande i elevernas arbeten. Detta för att försöka ta reda på eventuellt fusk samt också för att förstå hur det i så fall har gått till. Det framgår av intervju med rektorn och med lärarna att skolans IKT- pedagog har i uppdrag att följa teknikutvecklingen och stötta lärarna i arbetet med att hålla sig uppdaterade. Det framgår även att skolläningen arbetar aktivt för att lärarna på olika sätt ska ha möjlighet att genom kompetensutveckling följa med i utvecklingen.

Upptäcka och hantera vilseledande

Här har Skolinspektionen granskat lärarnas beredskap för att upptäcka och hantera situationer där elever vilseleder.

Lärarnas beredskap för att hantera situationer där elever vilseleder

Granskningen visar att lärarna har beredskap i form av strategier och arbetssätt för att upptäcka och hantera situationer där en eller flera elever vilseleder och att dessa tillämpas konsekvent.

Av granskningen framgår att lärarna arbetar aktivt med att informera eleverna om hur arbetsgången ser ut vid konstaterat fusk. Av intervjuer med lärare och med rektor framgår att lärarna tydliggör vad som gäller vid vilseledande och vilka åtgärder som vidtas om en elev fuskar. Detta sker framförallt vid läsårsstart. Enligt några intervjuade elever påminner lärarna återkommande om vad som gäller vid fusk och vilka konsekvenser det kan bli om man fuskar. Enligt några andra intervjuade elever är skolan väldigt tydlig redan från början med vad som kommer att hända om man fuskar. Eleverna uppger att de tycker detta är bra.

Det framgår av granskningen att lärarna på skolenheten tillämpar gemensamma förhållningssätt och strategier för att upptäcka vilseledande vid bedömningssituationer på plats i en lektionssal. Det framgår av intervjuer med elever, lärare och med rektor att lärarna samlar in elevernas mobiler och ofta även deras klockor, att de placerar eleverna så att de inte kan se varandras prov samt att lärarna är uppmärksamma och rör sig runt i lektionssalen. Eleverna skriver proven antingen i en låst digital plattform eller analogt med penna och papper.

Av granskningen framgår också att lärarna har ändamålsenliga strategier för att bedöma risken för att elever försöker vilseleda i samband med uppgifter som de gör utanför lektionstid. Av intervjuer med rektor och med lärarna framgår att uppgifter som eleverna gör utanför lektionstid inte ligger till grund för bedömning och betygssättning. När eleverna skriver gymnasiearbetet så följer läraren

processen för att se progressionen. Detta gör läraren genom att träffa och samtala med eleven regelbundet i handledarmöten samt genom att gå igenom det eleven skrivit och kontrollera om eleven kan resonera kring sin text. Vid misstanke om fusk kan läraren ställa kontrollfrågor och be eleven förklara hur de har löst olika uppgifter. Eleven kan få liknade nya uppgifter och visa hur de löser dem.

Det framgår också av granskningen att lärarna är särskilt uppmärksamma i samband med nationella prov i syfte att minska riskerna för fusk. Lärare uppger i intervju att de är extra noggranna och observanta vid dessa prov. Det är alltid två lärare i klassrummet när ett nationellt prov genomförs och de är väldigt strikta med att exempelvis samla in elevernas mobiler. Eleverna uppger att deras uppfattning är att det är väldigt svårt att fuska vid nationella prov. Någon elev berättar att det säkert går att hitta ett sätt om man verkligen vill, men att ingen skulle våga prova.

Slutligen framgår det av granskningen att lärarna använder de gemensamma arbetssätt som finns på skolenheten för att göra överväganden och hantera situationer som handlar om vilseledande. Av intervju med lärarna framgår att skolan har riktlinjer som lärarna arbetar efter när de upptäcker fusk. Läraren pratar med elevens mentor och med rektorn. Därefter följer läraren stegen i konsekvenstrappan. En elev som har fuskat kan få göra om uppgiften eller en liknade uppgift längre fram för att visa sina kunskaper.

På Skolinspektionens vägnar

X Marcus Rönnegard

Beslutsfattare
Signerat av: Marcus Rönnegard

X Britta Seeger

Föredragande
Signerat av: Britta Seeger

I handläggningen av ärendet har även utredarna Veronica Bonivart Säfström och Anders Haglund medverkat.

Bilaga 1: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i gymnasieskolors arbete med och beredskap för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av måluppfyllelse och kunskaper.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Inom granskat område bedöms om verksamheten uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Frågeställningar

1. I vilken utsträckning leder och samordnar rektorn skolans arbete för att lärarna ska ha förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?

Kvalitetskriterier:

- Förutsättningar för att motverka och upptäcka vilseledande
- Samordnad information på skolan
- Organisation och stöd i situationer när elever vilseleder

2. I vilken utsträckning har lärarna beredskap och arbetssätt för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?

Kvalitetskriterier:

- Utformning och uppföljning av bedömningssituationer och betygsunderlag
- Upptäcka och hantera vilseledande

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen intervjuade elever och personal på Nordenbergs gymnasium den 7 och 8 september 2026. Intervjuerna genomfördes digitalt via länk av utredarna Britta Seeger och Veronica Bonivart Säfström.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av följande:

- två gruppintervjuer med totalt åtta elever som studerar på försäljnings- och serviceprogrammet respektive samhällsvetenskapsprogrammet år 2 och 3
- två gruppintervjuer med sex lärare som undervisar på försäljnings- och serviceprogrammet samt samhällsvetenskapsprogrammet
- en intervju med ansvarig rektor för skolenheten samt rektor för skolans andra skolenhet
- dokument som Skolinspektionen begärt in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från de digitala intervjuerna och getts tillfälle att yttra sig.

De samlade iakttagelserna från alla verksamheter som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras våren 2027.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionen ska granska verksamheters kvalitet

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.¹

Betyg ska utgå från en bedömning av elevens kunskaper

I skollagen (2010:800) anges att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen). Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen).

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor (2 kap. 9 § skollagen). Rektor beslutar om sin enhets inre organisation (2 kap. 10 § skollagen). I förordning (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (nedan Lgy25)² anges att rektor, som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan, har ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att lärare och annan personal får möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap samt att lära av varandra för att utveckla utbildningen (Lgy25, avsnitt 2.6 Rektorns ansvar).

Rektor ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen). Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas (3 kap. 16 § skollagen). Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper (15 kap. 24 § andra stycket skollagen).³ Vid betygssättning i ett ämne

¹ 26 kap. 20 § skollagen (2010:800).

² Lgy25 gäller för utbildningar som påbörjas från och med 1 juli 2025. Se förordning (2024:662) om ändring i förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025 (benämns Lgy11).

³ Se lag om ändring i skollagen (2010:800) SFS 2022:147. Lagen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. Äldre lydelse: Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i

på en nivå som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl (15 kap. 25 a § skollagen).⁴ Läraren ska vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterier som finns för respektive ämne (Lgy25, avsnitt 2.5 Bedömning och betyg).⁵

I gymnasieskolan får huvudmannen eller rektorn besluta att stänga av en elev helt eller delvis om eleven med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av elevens måluppfyllelse och kunskaper (5 kap. 17 § första stycket 2 skollagen). En sådan åtgärd får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § tredje stycket skollagen).

Elevernas möjligheter att utöva inflytande på utbildningen och att ta ansvar för sina studieresultat förutsätter att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har (Lgy 25, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter). Alla som arbetar i skolan ska i skolans arbete med normer och värden uppmärksamma de möjligheter och risker som den ökande digitaliseringen medför. Läraren ska klargöra skolans normer och regler och hur dessa är en grund för arbetet, och tillsammans med eleverna diskutera och utveckla regler för arbetet och samvaron i gruppen (Lgy25, avsnitt 2.2 Normer och värden).

förhållande till de betygskriterier som gäller för kursen och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper (SFS 2022:146).

⁴ Se lag om ändring i skollagen (2010:800) SFS 2022:147. Lagen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. Äldre lydelse: Vid betygssättning i en kurs som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas.

⁵ Äldre lydelse (Lgy11): Läraren ska vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterier som finns för respektive kurs (SKOLFS 2022:13).